

KRIB — KRUIS — KROON.

KERSTGESCHENK

VOOR DE JEUGD,

DOOR

E. J. VEENENDAAL.

HARDERWIJK,

H. A. BERENDS.

Prijs 7½ Ct. 25 Ex. f1.50. 100 Ex. f5.—

KRIB — KRUIS — KROON.

I.

De belofte vervuld.

't Is thans *Kerstfeest*.

Merk wel op: ik schrijf *Kerstfeest*, niet *Kersfeest*. *Kerstfeest* beteekent *Christusfeest*. Op 't *Kerstfeest* gedenken we aan de *geboorte* van Christus. Hoeveel jaren dit is geleden, zegt u het jaartal, dat we thans schrijven.

Waar is Christus geboren?

Te *Bethlehem*, een klein plaatsje in Judea, niet ver van Jeruzalem, in 't Heilige Land.

Dit was naar de belofte. Eeuwen te voren had God het laten aankondigen door den profeet Micha. Ge kent immers de profetie, die we Micha V:1 lezen: „Gij Bethlehem-Efrata, zijt ge klein om te wezen onder de duizenden van Juda, *uit U zal mij voortkomen* die een Heerscher zal zijn in Israël, wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid.”

Dat had Micha niet uit zichzelf bedacht, maar dat had God hem door Zijnen Geest onderricht, en omdat God dit had beloofd, zou 't ook zeker gebeuren, want God is geen menschenkind, dat Hij liegen zou.

Ook vóór Micha leefde, had God omtrent den toe-

komstigen Verlosser onderscheidene beloften, en telkens helderder aanwijzingen gegeven. Om dit wat beter te vatten moeten we een stapje terug doen, of liever: we moeten naar 't Paradijs terug.

Ge weet, dat Adam en Eva, ons aller stamouders, door 't eten van den boom der kennis des goeds en des kwaads, Gods gebod overtraden, en dat de bedreiging: „Ten dage als ge daar van eet, zult ge den dood sterven” aan hen vervuld werd. Zoo was dan door eenen mensch de zonde in de wereld ingekomen en door de zonde de dood. Hoe juichte toen de Satan, die menschenmoorder van den beginne! En hij zou nog meer gejuicht hebben, indien God in Zijne groote genade niet het vooruitzicht voor den mensch geopend had, dat God hem een Verlosser zou schenken. Dit vooruitzicht werd hem geopend in de volgende belofte, die we gewoonlijk de Moederbelofte noemen:

„Ik zal vijandschap zetten tusschen u (zoo zeide God tot de slang die Eva tot ongehoorzaamheid had verleid,) en tusschen deze vrouw, tusschen uw zaad en tusschen haar zaad; datzelve zal u den kop vermorzelen en gij zult het de verzenen vermorzelen.” (Gen. III:15.)

Als ge deze woorden aandachtig leest, zult ge bemerken, dat Adam en Eva zich hier beloofd zagen een Verlosser, die machtiger was dan de Satan, en tevens tot het zaad, d. w. z. tot de nakomeling-schap van Adam en Eva zou behooren. Wanneer die groote Nakomeling zou geboren worden en waar hij zou geboren worden, werd nu nog niet gezegd. Maar wat nu beloofd was, was een heerlijke lichtstraal in de groote duisternis, waarin de mensch zich door zijne

moedwillige ongehoorzaamheid had gestort, en getuigde tevens van 's Heeren groote ontferming jegens den mensch, die nu zondaar was. Immers, God was het niet verplicht om zulk een verlosser en door Hem zulk een groote verlossing te zenden. Adam en Eva toch hadden den eeuwigen dood verdiend en ziet hun wordt beloofd het eeuwige leven.

Doch de Heere God heeft nog meerdere beloften gegeven. Later beloofde Hij, dat de toekomstige Verlosser Abraham's zaad zou zijn en tot een zegen voor de geheele wereld zou wezen. Van Abraham ging diezelfde belofte over op Izaäk. Izaäk had twee zonen: Ezau en Jacob. Niet Ezau maar Jakob werd als de stamvader van den Messias aangeduid. Jacob had twaalf zonen. Door 's Heeren Geest bestuurd, profeteert Jacob op zijn sterfbed, dat uit zijn zoon Juda de toekomstige Verlosser zou voortkomen. Kent gij dat heerlijke woord niet? Het luidt aldus: „De schepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tusschen zijne voeten, totdat de Silo komt: denzelven zullen alle volkeren gehoorzaam zijn.” Hoort ge hem hier niet als den toekomstigen *Koning* aankondigen? Mozes sprak van Hem als den grooten *Profeet*, dien de Heere God verwekken zou, en aan David wordt van Godswege gezegd, dat de Christus uit *zijn* zaad zou voortkomen. Verder dan David's zaad gaat de belofte niet; wel worden zoowel David als verschillende profeten na David door Gods Geest verwaardigd met allerlei bijzonderheden mede te deelen aangaande den toekomstigen Redder, maar die Redder wordt altijd voorgesteld als te zijn uit het huis en het geslacht van David, als David's Zoon en tevens David's Heer. Als zoodanig

hebben de geloovige Israëlieten Hem steeds verwacht. Eeuwen verliepen er, nadat David reeds ontslapen was, en nòg was de Silo niet verschenen; vier eeuwen snelden er reeds voorbij, nadat de laatste Profeet uit Israel geroepen had: Ziet Hij komt! en nòg was de groote Profeet er niet. Maar toch zijn Voorlooper, de Elia die komen zoude, Johannes de Dooper, verscheen. Nog een weinig tijds — en ziet die te komen stond, kwam. God vertraagde de belofte niet, ofschoon sommigen het wel traagheid achtten. De volheid des tijds kwam — en God zond Zijnen Zoon in de wereld, geworden uit eene vrouw. De volheid des tijds kwam en Jezus werd geboren te Bethlehem, Davids stad — en „Maria baarde haren eerstgeboren zoon, en wond hem in doeken en leide hem neder in de kribbe, omdat voor henlieden geene plaats was in de herberg.”

In denzelfden nacht, dat Jezus te Bethlehem geboren werd, „waren er herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld en hielden de nachtwacht over hunne kudde. En ziet, een engel des Heeren stond bij hen en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen en zij vreesden met groote vreeze. En de engel zeide tot hen: Vreest niet, want, ziet, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal. Namelijk, dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids. En dit zal u het teeken zijn: gij zult het kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe. En van stonde aan was er met den engel eene menigte des hemelschen heirlegers, prijzende God en zeggende: Eere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen!

En het geschiedde, als de engelen van hen weggevaaren waren naar den hemel, dat de herders tot elkander zeiden: Laat ons dan heengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd." (Luc. II : 8—15.)

En 't bleef niet bij een voornemen! Neen, zij kwamen met haast en vonden Maria en Jozef *en het kindeken liggende in de kribbe.*

„Laat ons met de Herders gaan,
 't Heilig kind begroeten,
 Zwijgend bij zijn kribbe staan,
 Knielen aan zijn voeten.
 Denken aan het hemelsch lied
 Van Gods engelenreien,
 En bij 't wonder hier geschied
 Dankbre tranen schreien." (1)

II.

Krib.

„Een kind is ons geboren, een zoon is ons geworden, en de heerschappij is op zijne schouders, en men noemt zijnen naam: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst!"

Dit had Jesaja van den Zaligmaker geprofeteerd. (H. IX : 5). Deze Profetie werd vervuld in 't Kind in Bethlehem's krib. „Laat ons met de herders gaan 't heilig Kind begroeten!" Doen we 't met den grootsten eerbied. 't Past ons hier ook wel, gelijk Mozes bij den braambosch, om de schoenen van onze voeten te doen, want

(1) Dr. N. Beets.

de plaats, waar we zijn, is heilig. We zijn wel niet in een prachtig paleis of in eene vorstelijke zaal! We staan slechts in een beestenstal, want er was geen plaats voor hem in de herberg, maar we staan in de nabijheid van Davids Zoon en Davids Heer, van Hem, Wiens naam is Immanuël, dat wil zeggen: God met ons!

Ja, 't Kind in de kribbe is Gods Zoon. Hij behoefde het geen roof te achten Gode even gelijk te zijn, en ziet, Hij ligt daar neder in de gestaltenis van een dienstknecht, van een mensch.

Dat Kind in de kribbe had heerlijkheid bij den Vader, eer de wereld was. Van Hem staat geschreven: In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. En ziet: het Woord is vleesch geworden, en heeft onder ons gewoond.

Dat Kind in de kribbe werd in den hemel gediend door tienduizend maal tienduizenden Engelen, wier Heer Hij is, en Hij heeft Zijne heerlijkheid willen verlaten en op deze zondige aarde willen komen als dienstknecht.

Terwijl de vossen holen en de vogelen des hemels nesten hebben, heeft hij bij Zijn geboorte geen ander plaatsje om het teedere hoofdje neder te leggen dan de beestenkribbe.

En wat bewoog Hem toch om zich aldus te vernederen?

Oneindige liefde tot arme zondaars, die Hij van het eeuwige verderf wilde verlossen en tot kinderen Gods wilde verheffen.

Stel u eens voor, dat een der onderdanen onzes konings tegen den koning was opgestaan en vanwege dien opstand ter dood veroordeeld was en dat de zoon des konings aanbod om in de plaats van dien opstandeling

den dood te ondergaan. O, hoe zou 't geheele land de liefde van dien koningszoon uitbazuin, die door zijn dood het leven des opstandelings had gered! En toch zouden wij daardoor slechts een flauw denkbeeld hebben van hetgeen Gods Zoon deed om zondaren, die opstandelingen tegen God kunnen heeten, te verlossen van den eeuwigen dood, en hun recht te geven op het eeuwige leven.

Bezie het Kind in de kribbe goed! Ja, 't is de beloofde Verlosser! 't Is de Leeuw uit Juda's stam! Geen koninklijke pracht moge Hem omringen, geen vorstelijke feesten Zijn geboorte vergezellen; geen begroetingen van de grooten des lands Zijn deel zijn, — maar daaraan zou Hij ook niet te kennen zijn. Het teeken waaraan Hij te kennen zou zijn, waren *de doeken, waarin hij gewonden, de kribbe, waarin hij gelegen is*. Die doeken, en die kribbe — zijn hier.

Bezie het Kind in de kribbe en in de doeken *goed!* Dat is het RIJSJE uit de afgehouden stam van Isaï, waarop Jesaja reeds wees. De stamboom van Isaï, Davids vader, had ja zijn vroegeren luister verloren, en had in dezen tijd een erbarmelijk aanzien gekregen, maar hij was er toch nog. De afstammelingen van Israël's beroemden en godvruchtigen koning waren tot groote armoede gekomen — maar zij waren er toch nog. Dat konden zij nog duidelijk bewijzen. Dat bleek te Bethlehem. Maria en Jozef, die in de stal zijn, waren, juist omdat zij tot het huis en geslacht van David behoorden, van hunne woonplaats, Nazareth in Galilea, naar Bethlehem in Judea gereisd, om zich daar overeenkomstig 't keizerlijk bevel te laten opschrijven. Juist dat keizerlijk bevel was de aanleidende oorzaak, om Maria

naar de plaats te voeren, waar zij de *Spruit* zou ter wereld brengen. Arm was zij, — die Maria, zoo arm, dat zij later een paar duiven tot offerande gaf, — d. i. de offerande der arme menschen. Maar juist die armoede was de bevestiging der profetie: dat het rijtje zou voortkomen uit den *afgehouden tronk* van Isaï. Zoek dan in de kribbe niet de grootheid der wereld, niet de pracht der aardsche vorsten, maar buig u neer voor het Kind, dat er in ligt en aanbid dat kind als de Leeuw uit Juda's stam, als de Zoon van Maria, wiens naam is *Jezus*, d. i. Zaligmaker, als de Zoon des Allerhoogsten aan wien God de Heere den troon Zijns vaders David geven zal, als de Koning over Jacobs huis, die in der eeuwigheid regeeren zal en wiens Koninkrijk geen einde zal hebben.

III.

Kruis.

Toen het kind van Zacharias en Elizabeth zou besneden worden en een naam zou ontvangen, stonden de aanwezige bureu en vrienden verbaasd over den naam *Johannes*, dien Zacharias zijnen zoon gaf. Maar niet minder verbaasd stonden zij, toen, aanstonds na die verklaring, Zacharias' mond geopend en zijne tong losgemaakt werd en hij sprak, God lovende. En er kwam vrees over allen, die rondom hen woonden en in het het geheele gebergte van Judea werd veel gesproken over al deze dingen; en allen die het hoorden namen het ter harte, zeggende: *Wat zal toch dit Kindeke wezen?"*

Wat mag toch dit Kindeke zijn? Zoo vragen we niet minder, als wij Jezus' komst door Engelen hooren bezin-

gen met het schoonste lied, dat ooit op aarde werd vernomen. Dit vragen we, wanneer we een Simeon het kindeke Jezus in de armen zien nemen, en God hooren loven, zeggende: Nu laat Gij, Heere! uwen dienstknecht gaan in vrede naar uw Woord; want mijne oogen hebben Uwe zaligheid gezien, die Gij bereid hebt voor het aangezicht van al de volken, een licht tot verlichting der heidenen en tot heerlijkheid van uw volk Israël. — Maar wij vragen dit ook als we de grijze profetes Anna van Hem hooren spreken, de Wijzen uit het Oosten Hem goud, wierook en mirrhe zien brengen, en Hem in veiligheid in Egypte zien, wanneer het zwaard van Herodes al de kinderen van twee jaar oud en daar onder binnen Bethlehem en al deszelfs landpalen ombrengt.

Wat mag toch dit Kindeke zijn? Wilt ge 't antwoord op die vraag? Ga dan naar den kruisheuvel, naar Golgotha. Zie, daar hangen drie kruiselingen. Sla het oog op den middelsten kruiseling. Boven zijn hoofd hangt een bordje met het opschrift. Deze is Jezus, de Nazarener, de Koning der Joden! Die kruiseling was eenmaal het Kind in de kribbe.

Dat opschrift heeft Pilatus boven Zijn hoofd laten plaatsnemen. De Farizeërs wilden het opschrift veranderd hebben, maar Pilatus zeide: Wat ik geschreven heb, heb ik geschreven en verander ik niet. En zoo werd het allen, die om 't kruis stonden, verkondigd, dat die middelste kruiseling JESUS, dat is: *Zaligmaker* was, want, zoo had de Engel gezegd: Hij zal zijn volk zalig maken van hunne zonden.

O welk een heerlijk, welk een verblijdend bericht!

Johannes de Dooper wees eenmaal zijne leerlingen op den wandelenden Heiland en zeide: Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegdraagt! Maar in de volle beteekenis van dat woord mogen we, terwijl we op Golgotha staan, elkander toeroepen: Zie het Lam Gods! Het hangt daar aan het kruis. Heeft God gezegd: Vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt! Hij is een vloek geworden voor ons. Daar hangt Hij tusschen hemel en aarde, alsof Hij den hemel niet waardig is en de aarde Hem niet meer wil dragen! De toorn Gods tegen de zonde draagt Hij, die zelf geene zonde gekend of gedaan heeft. Thans geen engelenlied, maar spottaal, thans geen hemelsch heerlijk licht maar duisternis. „Van de zesde tot de negende ure was het duisternis over de geheele aarde.” O, wat moet die duisternis voor den Heer geweest zijn! Geen mensch zal het ooit doorzien kunnen, wat Hij in die bange uren geleden heeft, maar eenigszins kunnen wij het beseffen, wanneer wij bedenken, dat Hij ter negende ure, dus bij 't einde der duisternis, met eene groote stem uitriep: Mijn God, Mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten! — Wie zal zeggen wat dit al inhield? O voorzeker, groot was het lijden, dat de Heer in Gethsemané leed, waar zijne ziel bedroefd was ter dood toe, en zijn zweet werd gelijk groote druppelen bloeds, die op de aarde affiepen; maar aldaar werd nog van Hem gezien een engel uit den hemel, die Hem versterkte. Maar op Golgotha lijdt de Heiland de verlatings Zijns Vaders, — en geen engel versterkt Hem. En waartoe werd Hij verlaten? Omdat wij God verlaten hebben, Hij, de Rechtvaardige, leed voor de

onrechtvaardigen om ons tot God te brengen. De zondaar had verdiend voor eeuwig van Gods aangezicht te worden verworpen: de Heiland heeft zich tot in den bitteren dood des kruises willen begeven en de verlating van God willen ondergaan, opdat Hij aan het recht der wet voldeed en eene eeuwige gerechtigheid zoude aanbrengen.

En het Lam Gods *heeft* de zonde der wereld gedragen, *heeft* het recht der wet vervuld, *heeft* aan Gods eisch voldaan, *heeft* zijne ziele gesteld tot een rantsoen voor velen. Hoort het hoe Hij uitroept: „*Het is volbracht!* Vader, in uwe handen beveel ik mijnen geest!”

En het hoofd buigende gaf Hij den geest.

En ziet, het voorhangsel des tempels scheurde in tweeën van boven tot beneden, en de aarde beefde, en de steenrotsen scheurden en de graven werden geopend.

En te midden van al die ontzettende gebeurtenissen stond Maria, de moeder des Heeren, bij het kruis. Ook hier zweeg zij, gelijk in Bethlehem's stal, en in Jeruzalem's tempel, toen Simeon het kindeken in zijne armen nam. Maar wat Simeon toen voorzegde: Een zwaard zal door uwe eigene ziele gaan,” dat ervoer zij, toen zij den Zaligmaker zag sterven aan het kruis.

IV.

Kroon.

Christus is voor onze zonden gestorven naar de Schriften; en Hij is begraven en ten derden dage opgewekt naar de Schriften; en Hij is gezien door Maria

Magdalena, door Cefas, door de Emmausgangers, door de twaalven en door anderen.

Veertig dagen lang na zijne opstanding heeft Hij zich aan Zijne apostelen levend vertoond, en heeft Hij met hen gesproken over de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan.

En na die veertig dagen is Hij, in 't bijzijn Zijner discipelen en vrienden, van den Olijfberg ten hemel gevaren.

Voor de vreugde die Hem voorgesteld was, heeft Hij het kruis verdragen en de schande veracht en is Hij gezeten aan de rechterhand des troons van God.

De apostel Johannes op Patmos ziet Hem in den geest, en hoort Hem onder anderen deze woorden spreken: „Vrees niet; ik ben de eerste en de laatste; en die leef en ik ben dood geweest, en zie ik ben levend in alle eeuwigheid, Amen. En ik heb de sleutels der hel en des doods.” En onder de beloften, die de Heer aan zijn trouwe belijders (zie Openb. II en III) geeft, komt ook deze voor: „Die overwint, ik zal hem geven met mij te zitten in mijnen troon, gelijk als ik overwonnen heb, en ben gezeten met mijnen Vader in zijnen troon.”

Ge ziet dus, dat op de vernedering des Heeren Zijne verhooging gevolgd is. De Zaligmaker is niet meer het Kind in de kribbe, niet meer de vervloekte aan 't kruis-hout, maar **DE KONING DER EERE!** Een weinig minder dan de engelen was de Heer der engelen geworden van wege het lijden des doods, maar thans zien wij Hem, met heerlijkheid en eer *gekroond*.

Als wij Kerstfeest vieren, moeten wij dus in onze gedachten niet enkel bij Bethlehem's kribbe blijven. O,

het zou niets gebaat hebben voor ons, arme zondaren, indien de Heer alleen mensch ware geworden maar den drinkbeker des lijdens niet geheel geledigd en zich niet tot een schuldoffer gesteld had. Wij moeten ook niet enkel bij het kruishout blijven, maar den Heer zoeken waar Hij thans is, namelijk in den Hemel der heerlijkheid, waar alle engelen Gods Hem aanbidden en al de verlostten eenmaal de kronen voor Hem zullen nederwerpen en Hem als het Lam Gods zullen eeren, zeggende: Gij zijt geslacht; en Gij hebt ons Gode gekocht met uw bloed uit alle geslacht en taal en volk en natie. Gij zijt waardig te ontvangen de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging!

Welk een verbazend verschil is er tusschen de heerlijkheid van onzen Heiland in den hemel en zijne vernedering hier op aarde. Hij, die als een teeder wicht hulpbehoevend in de krib lag, — die in Gethsemané als „een worm en geen man” zich moest gedragen, — die gebonden bij Annas en Kajafas kwam, door Kajafas en Herodes en de krijgsknechten werd bespot, bespuwd, geeseld, en aan 't kruis met de misdadigers werd gerekend, — Hij is thans met eene eer en heerlijkheid gekroond, die geen oor gehoord, geen oog gezien heeft en in geens menschen hart is opgekomen. „Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde!”

Hoe zullen Zijne vijanden eenmaal tot hun schrik ontdekken, dat Hij leeft en Koning en Rechter is. O welk een eeuwige ellende zal eenmaal het deel zijn van allen, die Hem niet als hun Zaligmaker hebben gezocht, niet als hun Koning hebben erkend.

Hij die in de kribbe nederlag en aan het kruis hing,

zal aan het einde der dagen in Zijne heerlijkheid komen en al de heilige Engelen met hem. Dan zal Hij zitten op den troon Zijner heerlijkheid. En voor Hem zullen al de volken vergaderd worden en Hij zal hen van elkander scheiden, gelijk de Herder de schapen van de bokken scheidt. En Hij zal de schapen tot Zijn rechterhand zetten, maar de bokken tot Zijne linkerhand. Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen, die tot Zijne rechterhand zijn en hem op aarde gediend hebben: Komt, gij gezegenden mijns Vaders! beërft dat koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld. Maar tot degenen die tot zijne linkerhand zijn, zal Hij zeggen: Gaat weg van mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijnen engelen bereid is.

En deze zullen gaan in de eeuwige pijn, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.

Christus Jezus, in de gestaltenis Gods zijnde, heeft het geenen roof geacht, Gode evengelijk te zijn; maar heeft zichzelf vernietigd, de gestaltenis eens dienst-knechts aangenomen hebbende en is den menschen gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mensch heeft Hij zich zelve vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja den dood des kruises. Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd en heeft Hem eenen naam gegeven, welke boven allen naam is; opdat in den naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in den hemel en die op aarde en die onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden, dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods des Vaders.
